

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดรายได้กระจายลงสู่ชุมชนชนบท อันนำมาซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการลงทุน การขยายโอกาส ในด้านอาชีพบริการและธุรกิจบริการแก่คนไทยเป็นจำนวนมาก ในแต่ละปี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ให้กับประเทศ เป็นเงินนับแสนล้านบาท โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาจับจ่ายใช้สอย ภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี¹ รัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จึงได้ประกาศให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้จัดการมาตรการและกระบวนการที่ถูกต้องในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อขยายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยนับว่ามีสินค้า (Product) ประเภทบริการนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และหลากหลาย อันเป็นผลต่อเนื่องจากการสั่งสมทางศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ตลอดจนวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนกลายเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของประเทศ ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักในการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทำให้อุปทาน (Supply) ที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆจะตอบสนองต่ออุปสงค์ (Demand) หรือความต้องการของตลาดท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีความหลากหลายโดยมีเอกลักษณ์ที่แตกต่าง รวมถึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม เพราะการพัฒนาสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น จะนำมาซึ่งผลกระทบและปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะการเกิดผลกระทบในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สงวนรักษาไว้อย่างพิเศษ เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อประชาชนโดยส่วนรวม ฉะนั้นทาง

¹ นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2544), น 6-8.

หนึ่ง ที่จะแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สงวนรักษาไว้เป็นพิเศษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายตาม

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษา และนำเสนอแนวทางในการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งใช้การผสมผสานระหว่างความต้องการที่สะท้อนรูปแบบของความสะดวกสบาย ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติเข้าด้วยกัน
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการจัดตั้ง และพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
3. เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ
4. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ให้กับชุมชนในพื้นที่รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติพุเตย

1.3 ขอบเขตของโครงการ

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมบริเวณอ่างเก็บน้ำลำตะเพิน ใกล้เขตอุทยานแห่งชาติพุเตยด้วยกระบวนการบริหารจัดการ ตามหลักการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวและการบริหารจัดการวัฒนธรรม โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติพุเตย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี และวิเคราะห้ เปรียบเทียบโครงการที่มีลักษณะการดำเนินงานประเภทเดียวกัน คือแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อสรุปหาแนวทาง วิธีดำเนินการที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.4 นิยามศัพท์

1. **การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ** คือ การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และดำเนินกิจกรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ในแหล่งธรรมชาติโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

2. **การจัดการด้านการท่องเที่ยว** คือ ลักษณะและวิธีการจัดการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์กร การประสานงาน การบริหารงบประมาณ การตลาด การบริการ การจัดสรรผลประโยชน์ และประเมินผล

3. **ชุมชน** คือ กลุ่มคนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกัน ซึ่งชุมชนในพื้นที่หมายถึง ชุมชนที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติพุเตย ที่มีความพร้อมของศักยภาพทางธรรมชาติ

4. **อุทยานแห่งชาติ** คือ พื้นที่สงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงามอันเป็นที่ติดตาตรึงใจแก่ผู้พบเห็น ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติดั้งเดิม เพื่อรักษาสমบัติทางธรรมชาติไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ชม ได้ศึกษาค้นคว้าธรรมชาตินั้นต่อไป ซึ่งในที่นี้หมายถึง อุทยานแห่งชาติพุเตย

5. **กิจกรรมนันทนาการ (Recreation)** หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน เป็นกิจกรรมที่ทำให้มนุษย์มีความสุขขึ้นกระปรี้กระเปร่าขึ้นได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ผิดกฎหมาย ระเบียบ ประเพณีอันดีงาม เป็นกิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และทำในเวลาว่าง นอกเหนือจากเวลาของการทำงาน เป็นเวลาของการพักผ่อน กิจกรรมนันทนาการอาจเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์การอ่านหนังสือ การท่องเที่ยว การทำงานอดิเรก กิจกรรมที่เกี่ยวกับความบันเทิง เป็นต้น

6. **การท่องเที่ยวแบบ Tourist Camping Park** เป็นการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมมากในแถบยุโรปและออสเตรเลีย มีรูปแบบคือการเดินทางมุ่งสู่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ตลอดจนความปลอดภัยที่ได้มาตรฐานไว้รองรับในรูปแบบของ Mobile Home (Cabin)

7. **Mobile Home (Cabin Car)** คือ รถยนต์ที่จัดสร้างขึ้นเป็นพิเศษ โดยมีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกไว้ภายในตัวรถ เช่น อุปกรณ์ในการประกอบอาหาร เตียงนอน

เก้าอี้รับแขก รวมถึงห้องน้ำ เป็นต้น โดยสามารถใช้พักอาศัยและเคลื่อนที่ไปในสถานที่ต่าง ๆ ที่ต้องการได้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถจัดตั้งธุรกิจการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ให้เกิดขึ้นได้ ภายใต้กลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. สามารถทราบถึงรูปแบบในการจัดทำแผนธุรกิจ และแนวโน้มความเป็นไปได้ในการทำกำไรและผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุดให้กับธุรกิจในอนาคตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. ชุมชนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติพุเตย มีความรู้ทางด้านบริหารจัดการท่องเที่ยวและพัฒนาไปสู่การดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน